

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1886 ————— Any XXXVII
BARCELONA 19 DE FEBRER DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

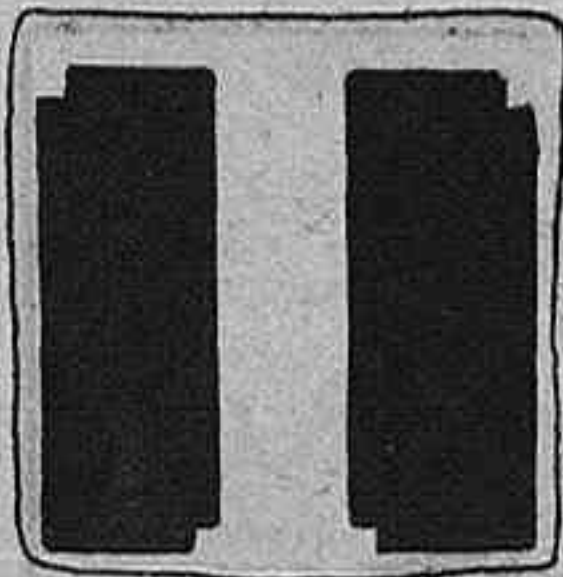

LA GUERRA SANTA

—Ara entrem nosaltres en batalla!

GASETILLES

OTS els anys, els moralistes, els ascètics, els que sospiren pels temps pretèrits, i el desdixat gremi de periodistes se planyien de que'l Carnaval era mort. Tot just apareixia la primera disfrega grotesca i ja es cantaven les absoltes al Carnes-

toltes. Aquest any i com ha estat tot-hom el glorificador! El Carnaval ens redimí del record tràgic de l'epidemia i de les preocupacions guerreres. La ciutat, com en els bons temps del «Gavilán», era la senyora del Baró de Broma, i posar-se disfrega fer civisme i anar a la rua, marxar cap a la ressurrecció de l'esperit públic. No ha mancat més que a les màscares se'ls hi hagi otorgat indulgència plenaria, ja que si pecaven ho feien per a el bé públic.

Ciutat estranya i turbadora! Quan tot el món se recull en l'engunia de la guerra, nosaltres decretem l'alegria ciutadana; quan per tota la terra resten silencioses les trompetes de Momus, nosaltres ordenem que'l poble udoli i les cobles xisclin incansables. Hem fet el Carnal *Te Deum*, el Carnaval rogativa, el Carnaval virtut. A la rua podien haver-hi anat perfectament els capellans i els varons de la Lliga. I encara hi hà qui se complau com en Josep Carner, burxant en les pobres ànimes de les disfreges grotesques que sortiren a enganyar a la gent i que al final de la jornada, seca la gola, seca l'ànima, veuen, en la contemplació del seu propi espectacle, sota la llum dels fanals públics, que tampoc han aconseguit enganyar-se a sí mateixes, seguint éssent la pobre humanitat fallida, condemnada a no tenir mai una claror. Aquesta gent, està per sobre del bé i del mal. Són dionisiacs malgrat els seus parracs o pot-ser pels parracs mateixos. No saben d'inquietuts, ni del temps, ni de la mort, ni de pessimismes. S'afarten de vi, de carn,—un dia, és un dia—i de dona. Uns Heràclits de carreró. A l'endemà treballen i no recorden haver-se trobat mai malencònics sota els fanals públics. Si llegissin *La Veu* se donarien compte de que la seva vitalitat és tant forta que fins fa escriure cursileries a un escriptor tan deliciós, tan dotat del sentit del ridícol com en Josep Carner.

*
**

Per què aqueixa toçuderia dels selectes en combatre el Carnaval? No és pas més enutjós que la diada dels Morts o el divendres sant o els dies pasquals. El «vulgo municipal y espeso» impera, però, en canvi, quantes compensacions per a aquells que encara seguim no creient en la virtut.

En Remy de Gourmont, sosté aquesta teoria física. El mineral és la part noble de l'univers, i el reste, no és més que corrupció. El mineral és estèril, no fa moviments, dorm, pot-ser somnia. Per això és noble. L'aigua també ho seria si pogués estar sospesa en l'espai, emperò deu reposar i ho fa sobre'l mineral. Aleshores, aquests dos elements se barregen, se produeix la corrupció, i neix la vida. Jo podria fer ara una llarga aplicació d'aquesta teoria endreçant unes lletres a qualsevol menys a Alemanya. Prefereixo dir senzillament que'l Carnaval és una extraordinària barreja de minerals i d'aigües, de corrupcions i per lo tant, de vida que esclata.

Confessen els tocòlegs que pel novembre, nou mesos després del Carnestoltes, són, com mai, nombrosos els deslliuraments. Alemanya ens ensenya, amics, que la força dels pobles està en els ovaris de les seves dones.

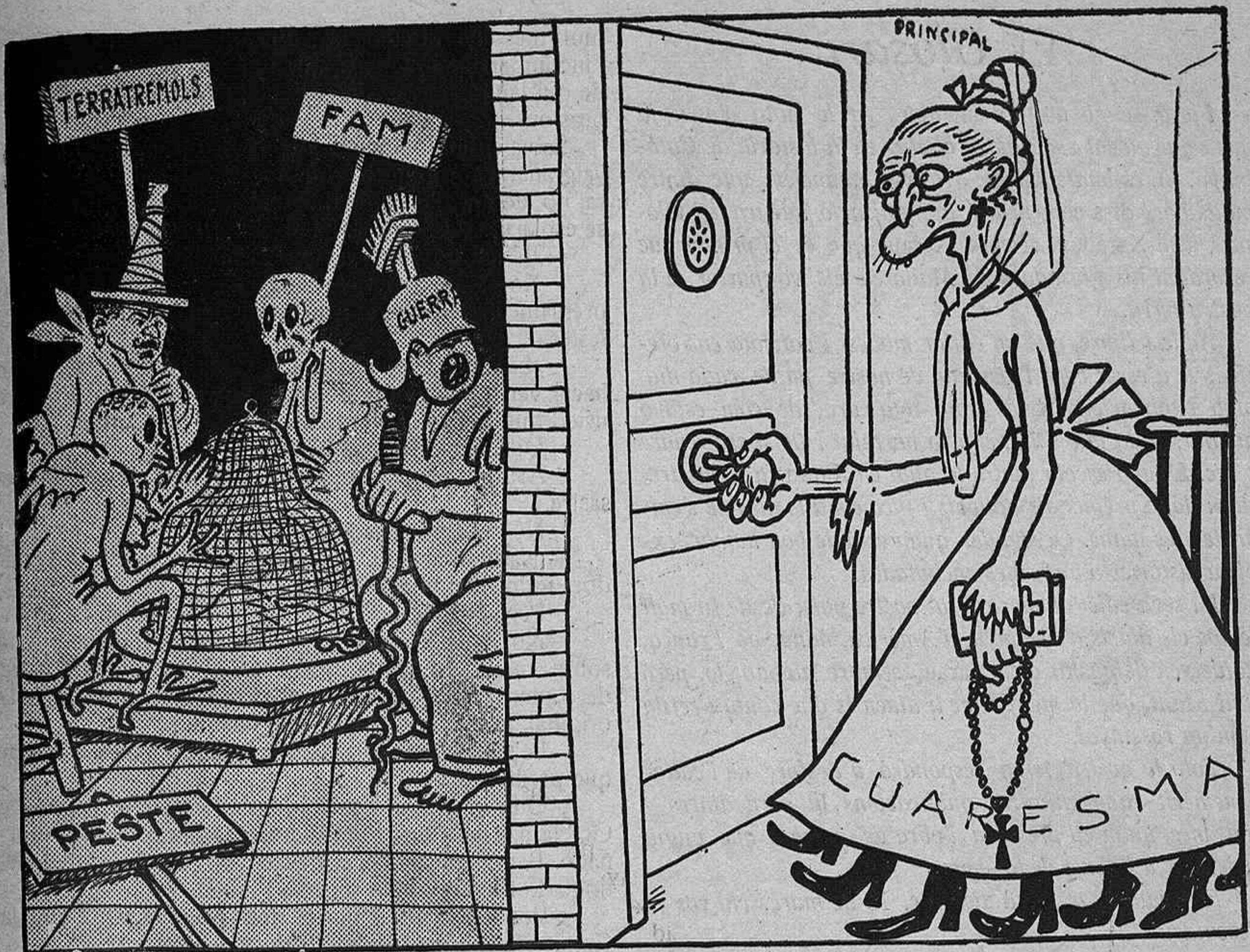
*
**

Una cosa es ben deplorable del Carnaval. Com que'l gust és personal, mai com en les seves festes se veu lo que de mal gust porta l'home.

A l'Alemanya, la prussiana, no se celebra gaire el carnaval, sinó els nostres germanòfils, per a reprimir les fastigoses iniciatives particulars, demanarien l'imposició d'un uniforme de carnaval.

*
**

A la rua. Una matrona imponent, d'un ros fort, de aigua oxigenada; una altre matrona, bruna, amb un sota-barba monacal, que's destaca més sota la mitja careta. Altres matrones rosses; altres matrones brunes, omplint

A CA LA BUROPA

—Qui hi hà?
 —Una servidora.
 —Ja som prous.

els *landaus*, els autos, les carroces, les cadires del públic.

La festa es fa per a aquestes dònies crepusculars que es despedeixen de la temptació amb la recança de que els homes no les hagin fet pecar més. Aculleixen les galanteries amb una agrada picardia i agafen la serpentina que encara resta per la punta en nostres mans, com si ens volguessin fer seguir.

Aquestes senyores de la rua, un xic pomposes i un xic marcides que acullien plenes de perdons incitadors, les nostres una mica desvergonyides cortesies, me feien pensar en aquella confessió de l'autora de *Monsieur Venus*:

—Què pensa, vostè, *Rachilde*, dels homes que la segueixen pel carrer?

—Quan era jove em molestaven; però ara, una mica passada, els ho agraeixo.

Aquestes senyores de certa edat, de la rua, quin madrigal recullen en una serpentina i quin agrament dediquen al retornar-la!

* * *

La pobre vella beata reça, tota fervor, per nosaltres

pecadors que hem anat en la bacanal comanats pel diable. ...L'amic ha volgut posar en el cotxe una ampolla d'aquell vi andalús que no serveix per a ajuda de menjar i de frèvol present, sinó per a alegries solars, musicals i sorolloses. Com aparegués descarada, l'ampolla, entremig del paper multicolor, l'amic, fill de família i del comerç d'aquesta ciutat, advertí, prudent:

—Hauríem d'amagar l'ampolla.

L'amagarem, i temps després, en el cansanci de la festa, volguerem, per a remei de fadiga i contentament dels sentits, beure una mica d'aquell vi de les alegries. Miràrem cap a la bacanal i diguerem:

—Em sembla que ara no ens veuràn beure.

Alçarem l'ampolla i s'inicià en la gola de l'amic un rítmic gorgoteig. «Borratxos!», cridaren d'un cotxe. «Barruts!» udolaren en un auto, i com s'apropés la carroça del Centre de Dependents, vaig creure que'ns apostrofaríen: «Es així com defenseu la llibertat de Catalunya?»

I pensar, déus meus, que per aquella bacanal reça la vella i estava exposat el Santíssim en les esglésies.

PARADOX

El Glosari

Ficsin-se els nostres llegidors en la data d'avui, ja que segurament esdevindrà cèlebre en la història de Catalunya. Sí, estimats amics; avui vos anunciem que dintre molts pocs dies començarà la publicació íntegra del Glosari, d'en Xarau, el cèlebre Xarau, que és el primer que recordant als glosadors de Mallorca els va portar a la nostra terra.

Aquest llibre, que un editor modest i patriota ens oferirà, ve a ésser com l'història de nostre pa de cada dia, amb explicacions, fetes amb tota cura, de com estava amanit, de lo que s'hi menjava barrejat i de si era tendre o sec. Es una escola dintre la qual en Xarau fa de mestretites: dóna premis als aplicats i pica els dits als que s'embruten les mans. Devegades, quan està de bon humor, explica històries d'unes illes encantades.

La seva edició honorarà al nostre país; desde fa molt temps els diaris d'Espanya, d'Amèrica, àdhuc de França, no deixen de parlar d'en Xarau, sempre alabant-lo, però tant i tant, que lo menys que li diuen és que canta i refila com un rossinyol.

Tota la nostra terra respondrà a l'esforç de l'editor benemèrit—que en altres publicacions hi perd diners—tant més, quan ell presenta l'obra de manera que pugui esdevenir a l'abast de tot-hom.

El volum apareixerà dissabte, 13 de març. No vos en descuideu.

Així com avui ve a ésser l'Anunciació, aquesta última data serà el Nadal de les lletres catalanes.

molt més divertit conversar un rato amb el meu Xanxas, l'incomparable municipal que tots els lectors coneixen i de qui tan interessants confidències he rebut en diverses ocasions.

Sabia el lloc on aquell dia es trobava de punt, i allí vaig anar a sorprendre'l. L'home, que, com ningú ignora, no desitja altra cosa que tenir algú amb qui pogués esplaiar, va saludar-me amb un crit d'alegria.

—¿Usted por aquí?... ¡Qué casualidad!

—No—vaig contestar-li:—no és casualitat. Vinc expressament per veure què me'n dieu de les passades festes.

—¿Eso del Carnaval?... Los de la Chunta pretenden hacer ver que todo ha ido como una seda, pero si quiere usted que le diga la verdad...

—Què?... No ha anat bé?...

—Artísticamente, un pastel; económicamente, un desastre.

—No ho diuen pas així els diaris...

—¡Naturalmente!... ¡Como que hoy diarios y rechidors todos son unos!...

—Però la rua...

—No ha sido nada. Una plana de anuncios puesta sobre ruedas, muchos prospectos al aire... y pare usted de contar. El carro artístico, el rasgo ingenioso, la nota original, no se ha visto por ninguna parte.

—I els balcons adornats que la Comissió va anunciar que premiaria?

—Otra plancha. Figúrese usted si en el paseo de Gracia hay balcones. Pues ni uno solo ha aparecido adornado. Bajo ese aspecto, el fracaso de los directores del tinglado no ha podido ser más grande.

—Pot-ser la mesquinesa dels premis... Diu que la Comissió disposava de molts pocs quartos.

—¿Por qué no los buscaba?... Vea usted lo que hacen en Madrid. Allí el Ayuntamiento organiza el Carnaval e invita al público a divertirse, pero le obliga a aflojar la mosca. Por cada carruaje de cuatro caballos que acude a la rua, 300 pesetas. Por un coche de uno o dos caballos o un automóvil, 150 pesetas. Un jinete, 25 pesetas. Una comparsa, una estudiantina, un grupo de máscaras, 30 pesetas. ¿Cuánto se ha recaudado aquí por estos conceptos? De fijo que nada. Y en todo caso, ya tendremos el gusto de saberlo cuando la Comisión presente las cuentas... si es que se digna hacerlas públicas.

Després de la "juerga"

Volia, el passat dimecres, anar a esperar la sortida de la processó de la Bona Mort, que fa anys que no l'he vista; però, pensant-ho millor, va semblar-me que seria

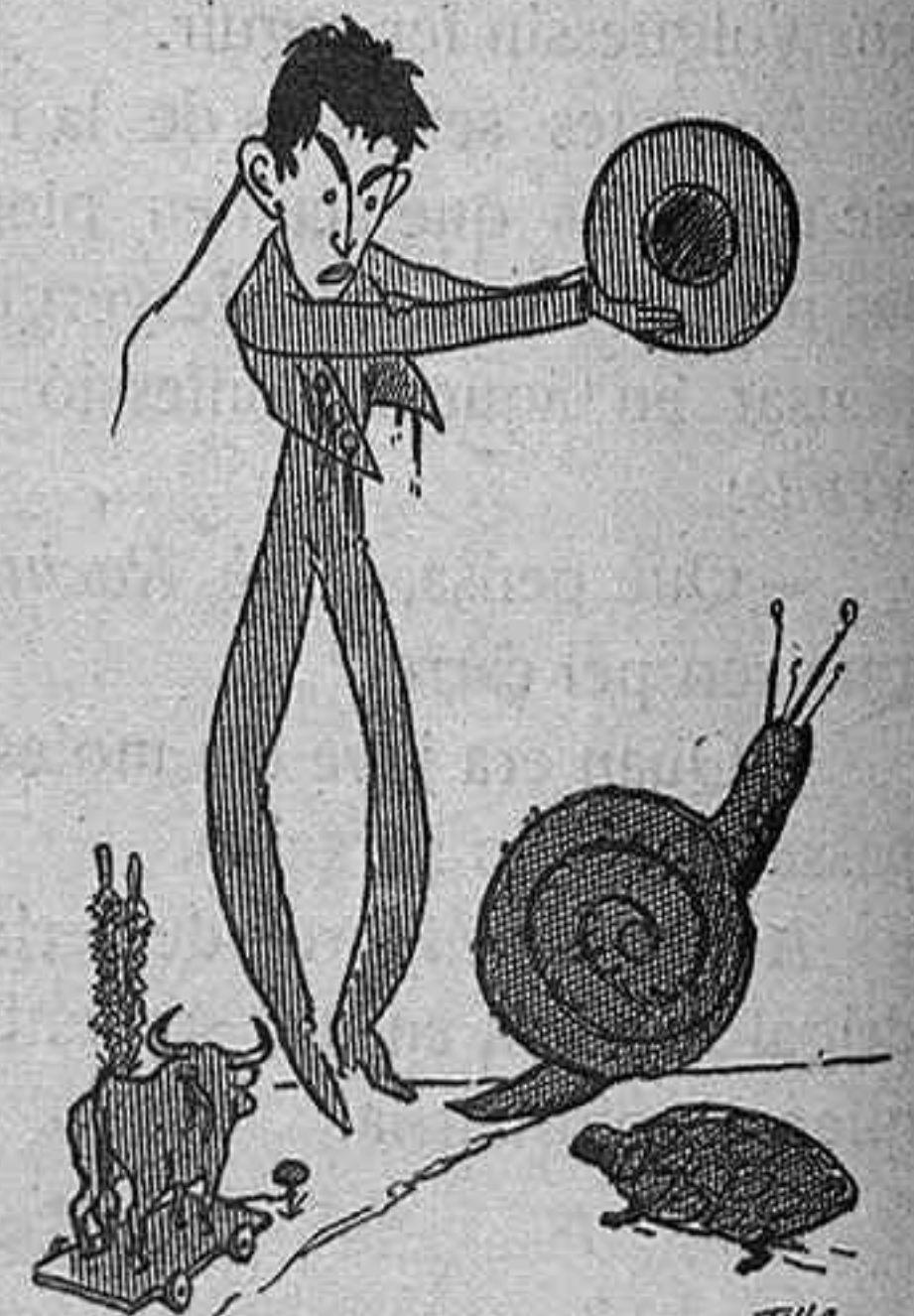
Pastor

El Gallo

Belmonte

El Gallito

FIGURES DEL TOREIG

Opereta italiana al «Liceo»
Florica Cristoforeann

—Que voleu dir que no les hi farà?

—Supongo que no, porque esos señores no parecen ser muy amigos de la claridad. O sino, fíjese usted en lo que ha ocurrido con las tribunas levantadas a lo largo del paseo y que podían haber resultado una buena fuente de ingresos. ¿Quién ha explotado este negocio?... Un caballero particular, el concesionario de las sillas que se colocan en la vía pública. ¿Con autorización de quién?... No se sabe. Lo único que la Comisión nos ha dicho es que las tribunas han sido colocadas allí «mediante las compensaciones que ha sido posible obtener». Y nada más. ¿Quiere usted decirme qué significan esos misterios?

—Xanxes, sou molt quiquillós... Us fixeu amb unes petiteses...

—¡Ah! Hay que hacerlo así. Estamos en el siglo del análisis. Las cosas públicas deben tratarse hoy con luz y taquígrafos, como dijo el otro. Cuando se disponen unas fiestas que durante tres días interrumpen o perturban la vida normal de una gran ciudad, es preciso andar con pies de plomo y no cometer ligerezas. Barcelona no es la Tarumba...

—Però, ¿què volíeu que fessin en tan poc temps?

—¡Hombre!... ¿Por ventura es ahora que se ha descubierto que las semanas no tienen más que siete días? Si los organizadores de la cosa necesitaban más tiempo, por qué no empezaban antes?

—Tal vegada l'any que ve...

—Sí. El año que viene creo que vamos a lucirnos de veras. Un señor ya ha dicho que podremos aspirar a que nuestro Carnaval rivalice con el de Niza, «sobre todo teniendo en cuenta que *el luto en que estará sumida la República francesa*» no le permitirá aún pensar en diversiones. Ya ve usted qué clase de entrañas usamos por acá. Querer aprovecharse del luto de Francia para...

—Es coneix que aquest senyor no deu figurar entre els «Amigos de la unidad moral de Europa».

—Seguramente...

—De tots modos, *lutos* i entranyes apart, diu que la rua s'ha vist animadíssima.

—Eso no destruye nada de lo que yo he dicho. En Barcelona hay público para todo. Para atraer concurrencia con espectáculos gratis, no se necesita molestarse mucho ni organizar Carnavales. Anuncie usted—verbi gracia—que el señor alcalde bailará mañana un zapateado frente a Canaletas, con la camisa fuera de los calzones, y la plaza de Cataluña se le llenará de gente.

—Què voleu dir amb això?

—Que aquí, por regla general, cuanto más grotesco es el espectáculo, mayor es la curiosidad que despierta.

—Bravísim!... Us expliqueu tan bé, que en les vinentes eleccions... pot-ser us presentarem per concejal...

En Xanxes va quadrar-se, va mirar-me de dalt a baix i amb molta dignitat va respondre:

—¡Eso, ni en broma!... Yo podré ser un humilde municipal, pero ante todo soy una persona seria.

MATÍAS BONAFÈ

L'art i la guerra

«Des de que'l món és món» que diria aquell a qui se li atribueixen totes les tonteries, les exageracions patriòtiques han fet fer moltes injustícies i han fet dir moltes enormitats.

Vegin, sinó, ara mateix, els chauvinistes francesos. Convençuts de que l'Alemanya ha preparat la guerra no solament per la terrible organització militar i pel constant espionatge sinó impregnant amb la seva cultura molts esperits intel·lectuals francesos, creuen que aquests han servit a la causa prusiana, exaltant les obres dels germànics en detriment de les de França. I el resultat d'aqueixa convicció és que ara neguen tota mena de talent als artistes alemanys.

En musica, un dels més exaltats avui contra l'art *bosche* és precisament un mestre que en sa vida no ha fet sinó propagar escola wagneriana: Monsieur Vincent d'Indy. Doncs ara, aquest senyor, no sols no vol sapiguer res de l'art germànic, sinó que renega fins dels mateixos francesos influenciats.

Opereta italiana al «Liceo»

Carme Revellí

Té molta raó el crític Lleó Rosenthal quan li diu: ¿Es que potser hauríeu renegat també del vostre mestre, el genial music belga César Franck, si per desgracia a primers d'agost del any passat el poble belga hagués deixat passar els alemanys?

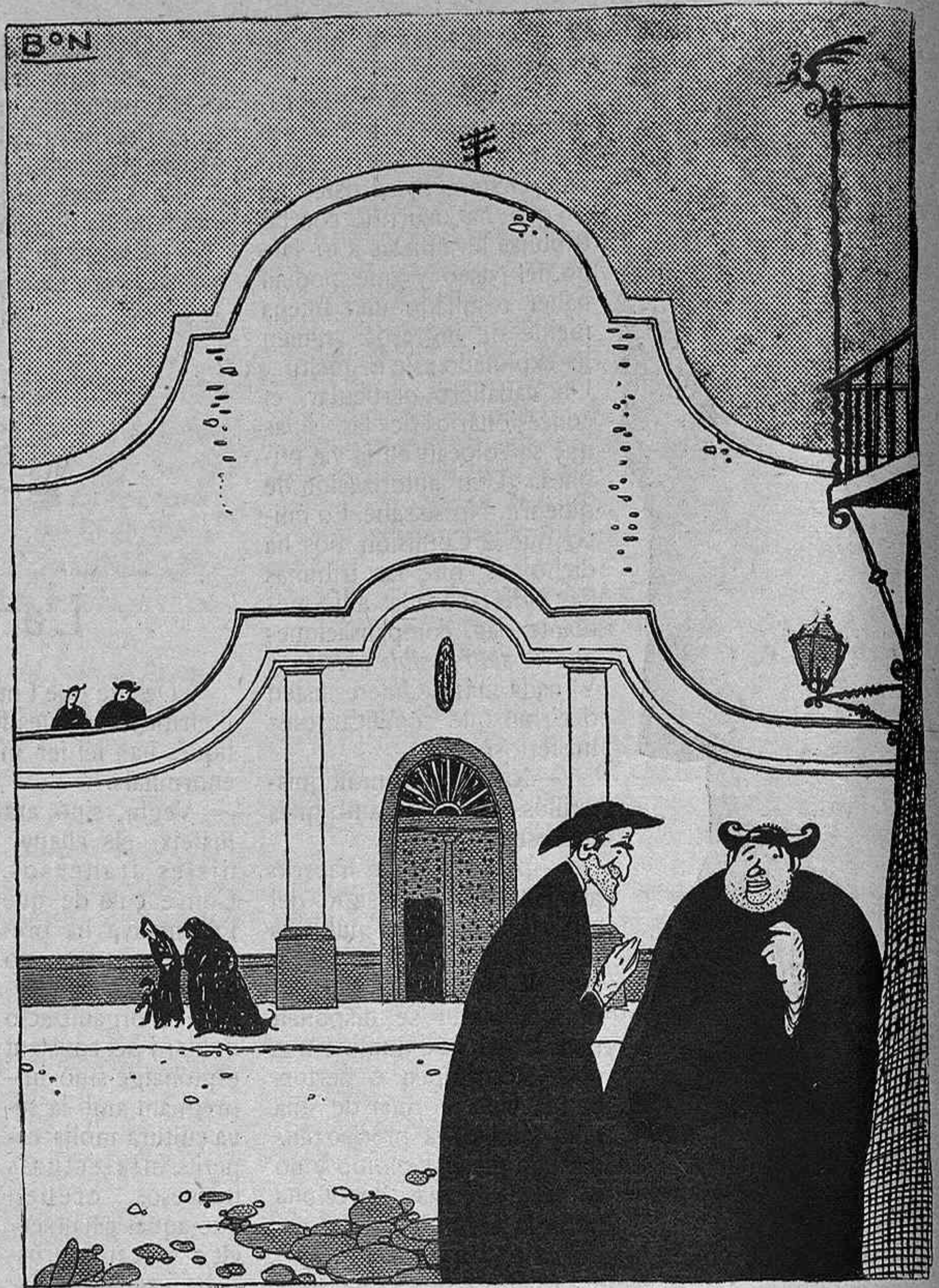
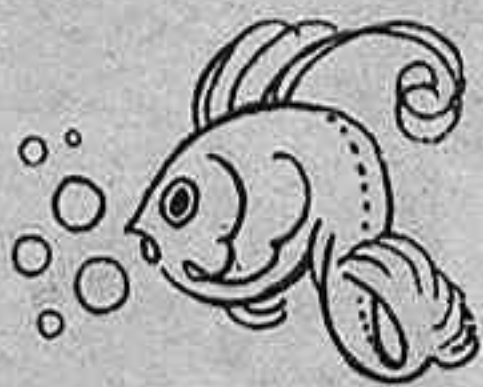
Se comprèn que la passió cegui als bel·ligerants fins al punt de no admetre del enemic certs articles dels quals, per altra part, se'n poden ben passar; però el boicot que alguns patrioters intenten fer amb l'art, que és el pa espiritual més sagrat, més indispensable dels nostres temps, això són ridícoles exageracions.

Per això, perquè és exagerat i ridícol creiem que no prosperarà la mania dels chauvinistes. Afortunadament han trobat ja motius de «perdonar la vida» al diví Beethoven. L'autor de la *Novena simfonia* se salva de les seves ires i mai dirien per què?... Per que els seus pares eren originals d'Anvers.

Esperem que's trobarà igualment aviat algun pretext per a amnistiar als Bach, Gluk i Weber...

Ho esperem ben confiats perquè creiem en l'unitat artística, més que en la moral-filosòfica-guerrera. Perque estem segurs de que les exageracions no condueixen enlloc, i de que els trets s'han de tirar contra el militarisme però no contra l'art.

FRANCÒFIL

GRAS I MAGRE

—Què tal?... Com te va la Quaresma?
—No tant bé com a tu, però vaja!...

La Marieta es disfrega

Creieu, amics, que m'he assegut a taula més aviat trist que alegre; això del peix és una cosa que no'ns plau mai gaire, però si me'l donen per tota menja i no més disfregat amb ous dusos, amb cigrons, bledes y mongetes no em plau gens. Però, la nostra Santa Mare Esglesia ho mana i no hi hà més remei que complir amb els seus mandaments.

Doncs, tornant a lo que deia, avui, dimecres de Cendra, m'he assegut a taula bastant de mal humor, però de repent, compareix la Marieta amb la caçola a les mans i no he pogut tenir-me el riure.

Ella tant presumida, tant riallera, s'ha presentat tota desfardada, sense cotilla, amb el cap embolicat; un ull venat i l'altre de vellut, esgarrapada, mirant-nos amb un aire de tristesa infinita.

A la seva presencia les meves germanes han baixat els ulls, la mare m'ha mirat furiosa com una lleona i encara aquell *ecce-homo* femení no ha girat qua, m'ha dit:

—Poca solta! Més que poca solta! La meitat dels tantos que porta assobre els tindries de dur tu. Ximplet!

Aleshores he començat a comprendre, i al comprendre a riure més. Això l'ha feta sortir de fogó i ha seguit amb els seus dicteris contra mi, acabant amb aquestes tràgiques paraules.

—Riu... riu... Pot-ser si que te'l regalaren el jaquè i els pantalons de ratlles. I el berret fort? A qui se li acut deixar un berret fort... Ja li pots fer un nus a la qua.

—No'n té.

—Encara sembla que te'n alegris... Mira, acabem! no riguis més i tinguem la festa en paus.

Aleshores he callat i he anat recordant l'escena de la vigília.

Al arribar a casa per a sopar, encara no hi havien les

dònes, m'assec, agafo el diari i se m'acosta la Marieta portant al rostre el somris més agradable i temptador.

—Senyoret...

—Què vols, maca?

—Vui demanar-li una cosa... no m'atreveixo... m'en dono vergonya...

—Pot-ser vols fer-me un petó? Tira, dòna, tira, no estiguis...

—Voldria que'm deixés un vestit dels de vostè, per a disfregar-me aquest vespre.

—No't vindrà bé.

—Sí.

—Com ho sabs?

—Es que... ja me'ls he emprobat.

—Si és aixís... Però, i la mare?

—No ho sabrà. L'hi he demanat permís per a sortir, però no disfregada, no. Ens vestirem a la porteria.

—Molt bé, noia, mira: com que ja t'ho has emprobat, pots agafar-ho tu mateixa. Ah! Sabs què'm sembla?

—Què?

—Que'n sortiràs més tòva que un matalàs i amb la panereta macada.

—Ca! Miri.

I va ensenyar-me un instrument ofensiu i defensiu. L'arma més traïdora de la terra. Res, el ferro de remenar el foc de la cuina econòmica tot enflocat amb cintes que li dissimulaven la naturalesa i el feien semblar una vareta ignoscent.

Després, la catàstrofe.

Sortí disfregada, arribà a càl adroguer, tractaren de madrugarla i ella cop de vara als dits. Figureu-vos quina broma. An ella li feu molta gracia i la repetí en el forn, en la taverna, i finalment en un ball de societat.

Ai! els socis s'empiparen i la emprengueren contra ella, prenent-li l'arma i estripant-li el jaquè i els pantalons; per l'estrip d'aquests li sortia la ceba. Una altra masquereta li estirà i se barallaren.

En mal estat ens la portaren a casa, i lo més trist és que la mare no l'ha volguda perdonar fins que hà confessat i combregat i s'ha omplert el front de cendra.

AICHEOCHIO

Del Jardí dels humoristes

PETITES DEFINICIONS: EL COR

El cor no acostuma a mostrar una gran precocitat. Pot dir-se que no comença a parlar fins a l'edat de quinze anys i, encara, el seu vocabulari és molt restringit: «Jo t'estimo!», «Rateta», «Xato meu», «Dolçura», heu's aquí els únics mots que sab dir.

À LES TRINXERES

—I doncs que no heu enterrat la sardina aquest any?
—Ja fa dies.

Amic del moviment, el cor viu en ple centre de circulació, en l'encreuament de les grans arteries. Per això és molta la gent que troba amb facilitat el camí del cor. Tot-hom, qui més qui menys, ha tingut ocasió de trucar a la seva porta per a demanar-li quart i ajuda, car hi ha moltes coses a la vida, que no les podem complir si no *tenim cor* per a fer-les.

El cor és molt treballador; mai para de fer feina, sempre, dia i nit, «trip-trap»... «trip trap» a la tasca. I gràcies a la seva incansable activitat els seus veïns no es moren de misèria. És, doncs, un laboriós i un generós, car són molts els *membres* que viuen de la seva almoïna. El seu heroïsme arriba a l'extrem de sacrificar-se constantment pels altres, puix tot-hom sab que'ls dona tota la seva sang. Ell podrà estar alegre, ell podrà estar trist, però no para mai de treballar; i el dia que's decideix a descansar, ho fa... definitivament.

Al pobre cor se li atribueixen sovint totes les malalties i totes les excelsituts. Mai ningú s'ha vist qualificat de més variats distintius: se li diu equivocadament, «cor d'àngel», «cor de diable», «cor gran», «cor d'or», «cor de guardiola», i fins alguns ignorants diuen que tenen «mal de cor» quan lo que tenen és gana.

L'única cosa de bò que té el cor és que... sempre està *de vena*. El seu caràcter és optimista; quasi sempre es mostra alegre, balla i salta, per això Déu li va donar forma de baldufa.

De vegades és dolç, de vegades ardent, ple de flames reconfortadores; per això les dònnes, llaminereres i fredoliques de mena, quan ne troben un d'aquestes condicions s'hi arredossen per tota la vida.

Els homes tampoc desprecien del tot la seva escalforeta; sinó que'ls homes, ademés d'estimar el cor,... estimen el trajo que porta.

J. BONOT

ESPURNES DE LA GUERRA

La gent de diners, en general, a Barcelona i a tota Espanya, es pot dir que és germanòfila.

—Per què ho seràn?— un se pregunta.

Per religió no serà. Els alemanys són protestants; agafen bisbes, aterren esglésies; per instint de raça tampoc, els uns són rossos i els altres morenos; i per esperit de justícia encara molt menys, l'història no duptarà un moment que Alemanya ha provocat la guerra.

Lo que mou als rics a ésser germanòfils, és que s'han arribat a creure, que l'ordre està en mans dels alemanys, i l'home de diners, més que res, que la Justícia, que la Cultura, que la Raó i que la Veritat, estima lo que ell en diu Ordre.

L'ordre, per ells, vol dir la caixa, i la vigilància a la caixa. Tenir un exèrcit disciplinat, no per a defensar la patria i els ideals de la patria, sinó com moços de l'esquadra, que'ls facin centinella als seus bancs. L'ordre vol dir, no moure res d'allò que'ls hi convingui an ells, poguer treballar com els hi sembli, poguer acaparar lo que puguin, poguer explotar allò que'ls convingui, amb uns soldats que'ls amparin, com una tanca uniformada;

i l'ordre vol dir, guanyar més diners, i més finques, i més terres, amb gent que'ls aguanti la capa, i que'ls que l'aguantin portin casc.

El casc alemany, i lo que hi hà dintre, s'han cregut que guarden millor que les gorres dels aliats. Els alemanys per ells són caixes, cans de remat, bull-dogs de jardí, són el símbol de l'autoritat; tota una nació d'Urbanos a la porta dels seus magatzems; tot un exèrcit de vigilants, de serenos i de policíes, que'ls guardin lo que estimen més que l'honra, que la patria i que Déu: la sagrada forma de la pesseta.

Cerquem el burgès més germanòfil, fent-li creure que tenen de perdre i canviarà d'opinió, perquè es veurà la caixa deserta. Ell lo que vol és Guardia civil, vingui d'on vingui i vulgui lo que vulgui, i Alemanya per ell és això: un gran país ben ple de civils, fent guardia a la seva botiga.

XARAU

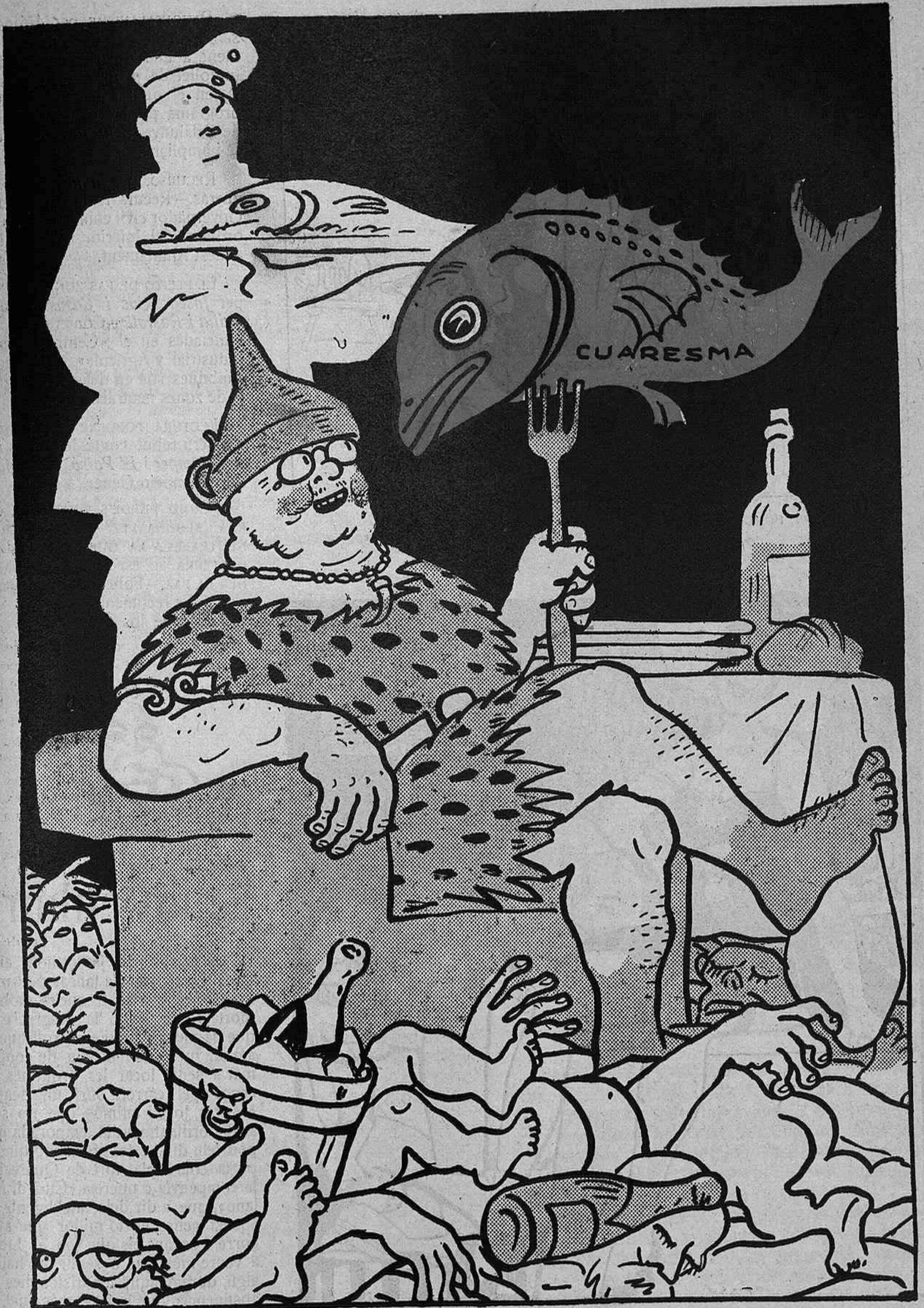

LOS SUEÑOS DEL KAISER. Fantasia del momento, per *Miquel i Emigio Tato Amat*.—Un llibre de circumstancies, millor dit, per aprofitar-se de les circumstancies, acostuma a ésser escrit depressa. El que tenim a la vista, per confessió dels propis autors ha sigut, pensat, escrit, compost i tirat en divuit dies. Això sol ens demostra que no's tracta de cap obra madura. Veritat és que'ls senyors Tato Amat no han pretengut sinó fer passar una estona agradable al llegidor; i això es logra sense literatura i fins sense grans idees; amb una mica de facilitat i una altra mica de bona sombra n'hi hà ben bé prou. I aquestes són les condicions de aqueix llibre, en les pàgines del qual hi surten satiritzats la major part de personatges que han intervingut en el conflicte europeu i molts altres de la faràndula políticaire espanyola. En resum, una obra còmica, sense pretensions, que distreu a estones i que té, ademés, una gran qualitat, una gran ventatja que no podem menys de remarcar: és francòfila fins al moll de l'òs.

LOS CONTEMPORÁNEOS.—Acabem de rebre els quaderns 317 i 318 d'aqueixa popular revista. El primer conté, completa, una noveleta *Idilio trágico*, de'n A. Martínez Olmedilla; i el segon dos obretes còmiques teatrals *In articulo mortis* i *Precocidad*, de'n Josep Elola.

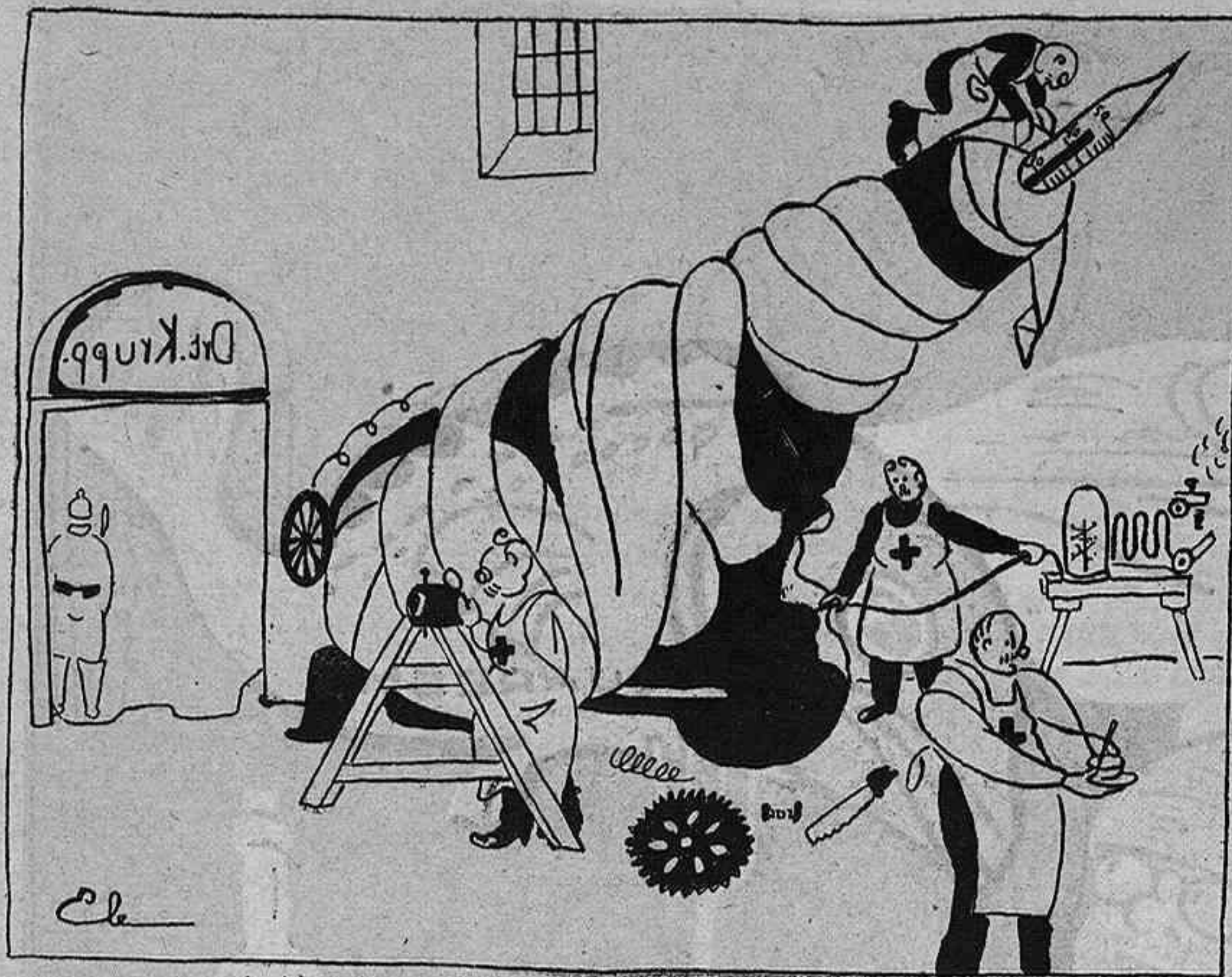
PARAULES DAVANT LA VIDA, Poesies per *Emili Saleta i Llorens*.—No és pas desconegut, aquest nom, dels nostres llegidors; el senyor Saleta és un amable col·laborador dels nostres almanacs, i això fa que haguem pogut admirar més d'aprop la seva evolució progressiva. Ha fet bé de aplegar en un volum les seves poesies, moltes d'elles inèdites. Valien la pena d'ésser col·leccionades. L'autor divideix en tres parts o seccions el llibre: *Amoroses*, *Oracions profanes* i *Fulles disperses*. Pel nostre gust preferim les primeres; segurament la seva dama també les preferirà, però totes són ben apreciades i dignes de llegir-se. En el genre íntim, sentimental, però d'un sentimentalisme real, naturalista, són ben pocs avui els poetes que's lleixin amb complacència, perquè tots fugen del clacisme i s'abandonen als entortolligaments de les modes parnassianes. El senyor Saleta i Llorens creu, com nosaltres, que les passions ben sentides s'han d'expressar amb senzillesa i claretat. Saludem an aquest novell poeta, un dels més sincers, tot encoratjant-lo per a que vagi fent camí en l'aspere camp de les lletres, i ens dongui ben aviat obres de més empena.

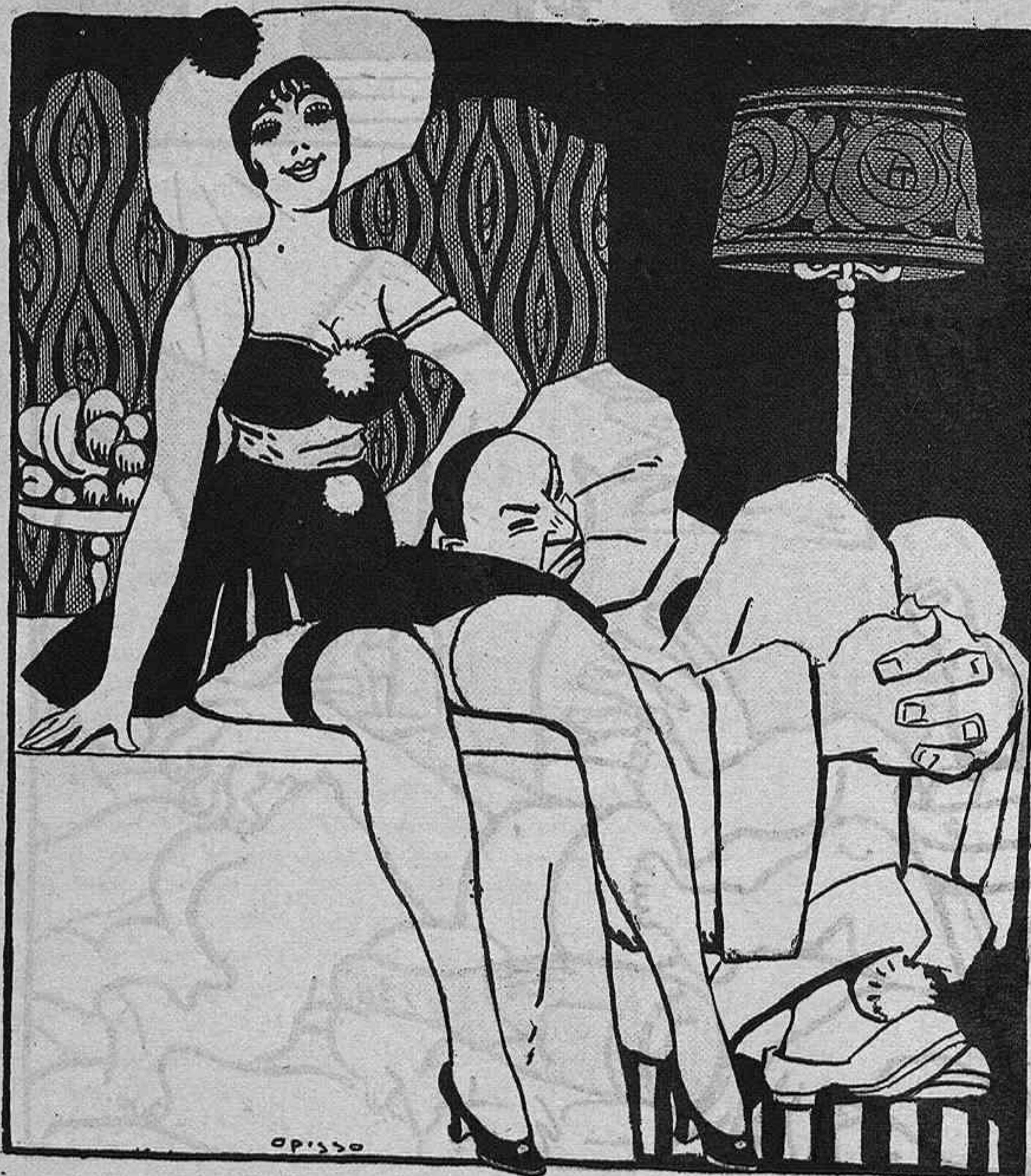
LA QUARESMA DEL SENYOR ATILA

—Diguin lo que vulguin,... jo trobo que fins ve bé un dia de peix.

REPARANT FORCES

El canó del 42 a la clínica del Dr. Krupp

DIMECRES DE CENDRA

—Sabs què penso, Colombina?
Que ja no'm queda ni humor
per a enterrar la sardina.

PANCATALANISME, per *Alfons Maseras*.—Tesi per a servir de fonament a una doctrina catalanista. Es un follet de propaganda autonomista, en el qual s'hi condensa tot un programa de les justes aspiracions de Catalunya, ben digne de discutir-se i ampliar-se.

RECURSO, per *Jaume Bordas*; Figueras.—Recurs formulat davant del Governador civil contra el pressupost ordinari del Interior per a 1915 de aquest Ajuntament.

EL PLEITO DE LAS ZONAS FRANCAS, per *Josep Rius i Casas* i *Marcial Trilla i Rostoll*.—Conferencias, pronunciades en el «Centro Mercantil, Industrial y Agrícola» de Zaragoza. Ambdues són en defensa del projecte de zones neutrals.

LECTURA POPULAR. — El darrer quadern rebut conté les obres *Doctor Stumper* i *El Patró Pere March*, d'en Pompeio Gener.

¿CÓMO PUEDE SER JUSTA LA GUERRA ALGUNA VEZ? — LAS NACIONES NEUTRALES Y LA GUERRA i CÓMO INGLATERRA SE ESFORZÓ PARA MANTENER LA PAZ.—Follets de propaganda aliada. Es recomanen perquè... «son mejores que los de enfrente».

SEPT SCIENCIES

Teló enlaire

LICEO.—Quan ja tot-hom creia que'l «Liceo» havia tancat per molt temps ses portes i que'ls pobres mortals que tenim la desgracia de que la musica sigui el soroll que'ns agrada més ens hauríem de conformar a sentir tocar les orquestes de cegos pel carrer, surt un senyor Mestres, jove i animós, que no sols acaba brillantment la temporada que podríem dir-ne del tifus, sinó que'ns porta com a plat fort de Quaresma la companyia d'opereta «Cittá di Milano», que a dir dels intel·ligents en aquest genre, és lo millor que avui corre, i segons els que van al Liceo a veure més que a sentir, hi haurà algú, durant aquestos tristos dies de abstinencia, que li farà més mal la carn que'l peix. Perque comencin a gustar, donem en aquest número el retrat de les dugues primeres tiples de la companyia.

La companyia debuta demà amb *Finalmente soli...!* del gran Franz Lehar.

Però segons el referit empresari senyor Mestres, això de la Quaresma no és res, comparat amb lo que's prepara quan arribi la Primavera. La Barrientos, sis funcions; en Titta Ruffo, quatre; en Viglione Borghese nosé quantes, torna la Racanelli, ve la Borelli. *La fanciulla del West*, d'en Puccini; *Lackmé*, d'en Leo Delibes; *Lovelace*, d'en Catalani; en fi, que serà per a els «dilettanti» una veritable Primavera florida.

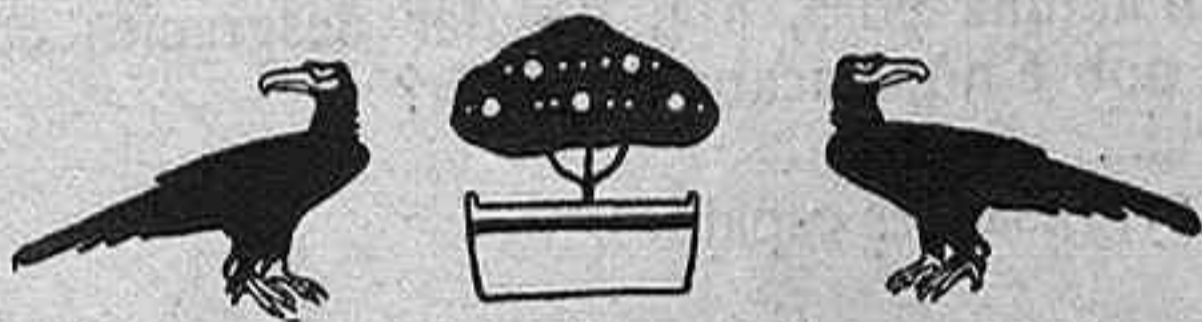
ESPAÑOL.—El nostre amic i company *Moni* acaba d'obtingre un èxit formidable amb el seu arranjament de *El número 18*, vodevill de molta gresca, ple de trucs originalíssims, que no en và venia sancionat pel públic parisenc.

L'obra és realment d'empenta, d'aquelles qu'es porten l'oli; i si a aquest oli hi afegeixen el polset de pebre de bona qualitat, i l'abundor de sal que l'arranjador hi ha abocat en forma de xistos nous i situacions canviades amb ombra, no és d'extranyar que la salseta hagi resultat a completa satisfacció dels *gourmets* de l'afortunat «Español».

Es clar que *El número 18* se sembla, per la verdor i per la factura a tots els altres vodevills haguts i per haver, però té la ventatja d'interessar-nos des de les primeres escenes i de no decaure un sol instant en tots tres actes. Ademés té com una mena de distinció que'l decanta cap a la comedia, i el diàleg no és ni tant descabellat, ni tant cru com el de la majoria d'obres d'aquest genre que ara s'ha fet de moda a Barcelona. Mantindre l'interès i fer riure a dojo al auditori sense desvergonyiments ni xavacanades, diguin-me si no és una gran victòria.

Els comedians hi fan lo que saben i lo que poden. En Nolla, en el paper de cornut, admirable; la Jordi, interessant com sempre; i els senyors Periu, Alfonso, Galcerán, Font i demés molt bé.

I un premi pel que toca el cornetí, que demostra ésser un solista de primera. Però que no hi corri gaire per aquell escenari perque aviat deixarà d'ésser *virtuós*.

Ell i Déu

PETIT CONTE HOLANDÈS

Un soldat alemany truca amb insistència a les portes del Cel.

—Pam!... pam!... pam!...—fa amb la culata del maüser.

Sant Pere dona volta al forrellat, obre la portella i pregunta:

—Qui hi hà?

—Soc jo.

—Qui s'ou?

—Un soldat del Kaiser.

—Ah, doncs us heu errat de porta.

—Com!

—Que no podeu entrar-hi al Cel.

El soldat alemany amb un tò menaçador:

—Vaia si entraré!

—No pas per ara.

—Que no?... Per força entraré. Sinó que abans d'empliar la violència vui que m'obriu de bon grat. Aneu a dir al vostre amo que surti, que parlarem.

—El meu Amo?... Ja sabeu qui és el meu Amo?...

El meu Amo és Déu!

—Ja ho sé; aneu, dieu-li que vingui.

Sant Pere comença a riure per sota el nàs, i amb un tò pietós exclama:

—Ai, pobre infeliç!... Però que no ho sabeu que Déu se'ns ha tornat boig?

—Què dieu?...

—I tal, home!... boig rematat!... Figureu-vos que tot lo dia s'està emprobant un casc davant del mirall, porta sabre i botes de montar, i es refila els bigotis cap amunt.

—?...

—Li ha agafat la mania que Ell és Guillem II.

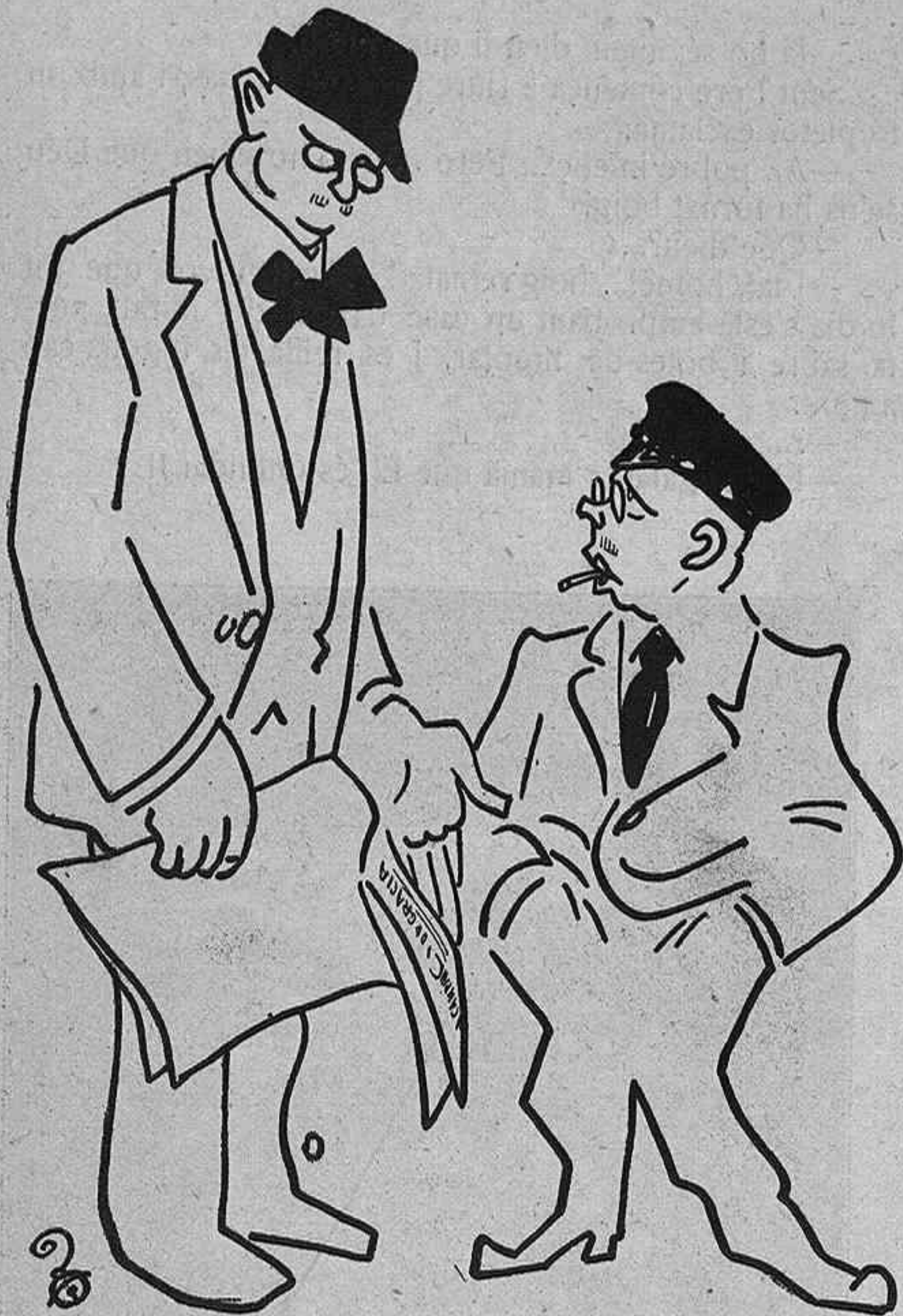
Pura Montoro

Era el nostre encant; ara és un dolç i trist record. Ningú com ella tenia el dò de la gracia. Estem segurs de que al nèixer les fades varen anar al seu bateig, i una digué: seràs bona, l'altra: seràs bella, una tercera: tindràs talent, la que vingué després: t'estimaràn els homes i les dones; però finalment, després de tants presents, vingué el present de la reina de les fades.

—Tindràs sobre tot i en tot gracia. Mercès an ella passaràs viva com una salamandra per sobre aquest braser, on cremen els pecats capitals, que són els escenaris. Te plaurà l'exercici i hi tornaràs un dia i altre dia.

I joh! miracle. La luxuria ja no serà luxuria, lo baix s'ennoblirà, tu, una mica embustera, taparàs amb el vel d'aquesta gracia que jo't dono, les obres ruins dels pobres musics i escriptors.

Tot se complí aixís mateix. El mal és que'ls Déus

-I doncs, que no arriba aquest «Avi»?
 -Fins passada la Quaresma. No veu que és carn!... Si fos peix ja'l deixarien entrar desseguida.

volen prompte a prop seu an aquells a qui han dotat, i molt ricament devien haver-ho fet amb ella, quan als vintitres anys ja l'han cridada.

El públic, el seu públic, al saber-ho, esdevingué sorprès, àdhuc plorà; però després, per despedir-la, li feu honors semblants als que els militars fan als seus quefes quan els deixen. I una salva d'aplaudiments sonà per sobre la dolça Barcelona i tots els escriptors tingueren per ella un fervorós elogi i Micer Carner ens explicà la lliçó que'ns havia donat aquella nina.

El seu epitafi dirà aixís:

PURA MONTORO
 EL PÚBLIC L'APLAUDÍ SEMPRE
 MAI COM EN EL DIA EN QUE FINÀ

Dimecres de l'altra setmana l'alcalde Boladeres va rebre moltes felicitacions.

Les tals felicitacions eren perquè aquell dia era Sant Guillem, i celebrava el seu sant.

Realment, és per l'únic motiu que se'l pot felicitar.

Llegim:

«Acaba de constituir-se a Barcelona una societat que porta per títol *La paloma blanca*.»

Una colometa blanca en temps de guerra?

Quina intenció portarà?

Portarà el ram d'olivera a la boca o estarà destinada a la caçola?

NOTES DE CASA:

La cultural associació «Ateneo Enciclopédico Popular» ens ha enviat un programa de l'Excursió col·lectiva que prepara al Nord d'Espanya.

La tal excursió és suggestiva de debò. Tindrà lloc del 1 al 6 d'abril i es detindrà a Bilbao, San Sebastián i Zaragoza.

Solament s'admeten 400 excursionistes; preus del viatge: 70 pessetes en segona i 40 en tercera.

Per a més detalls, dirigir-se a l'esmentada entitat.

Què?... ¿Que com han anat, respecte a organització, les festes del Carnestoltes?

Admirablement!... Per mostra, basta un botó.

El dijous gras a la tarda, a l'entrada del passeig de Gràcia, una pobre dona, per haver ficat distretament el peu en un fondíssim sot dels varis que en aquell lloc hi havia oberts, va caure. Si no va trencar-se una cama o un braç, va ésser indubtablement perquè la Providència no ho va permetre.

Alguns transeunts van corre a ajudar-la. I mentres l'infel·liç, adolorida, es lamentava amargament, un dels presents va preguntar:

-Què signifiquen aquests sots?

I un altre va respondre:

-Són per a posar-hi els pals adornats que representaran l'entrada al curs de la rua.

-Però, fins que hi col·loquin els pals, ¿per què no els tapen amb alguna cosa, a fi d'evitar desgràcies com la que aquesta pobre dona acaba de sofrir?

-Oh!...

I va arronsar les espatlles.

**

Això, com hem dit, succeïa el dijous.

Doncs bé: va venir el divendres, va transcorre el dissabte, va arribar el diumenge, va començar la gran *juerga* carnavalesca, dirigida i patrocinada pel *métomeentodo* senyor Muntanola, i els sots del passeig de Gràcia continuaven encara oberts, sense els pals adornats, sense una post que'ls tapés i disposats, per lo tant, a servir de trenca-colls o de trenca-cames als infeliços que tinguessin la malaventurada idea d'arriscar-se a passar per allí.

Així, pam ençà, pam enllà, ha anat tot lo referent a la trompetejada festa del Carnestoltes municipal.

Lo que havia d'ésser una [manifestació d'alegría, no ha sigut més que un formidable desgabell i una demostració vergonyosa de l'incapacitat, l'imprevisió i la frescura dels despreocupats edils que l'han *dirigida* (!).

En els primers dies de la guerra, les notícies que de l'estranger ens enviaven apareixien quasi sempre embrollades i amb molta freqüència inintel·ligibles; però lo que és ara...

Mirin, el cèlebre diari, orgue oficial de les *señoritas que necesitan protecció*, quin «logogrifo» més gracios publicava el passat dissabte, fent veure que l'havia rebut de Londres:

«El peligro de los Estados Unidos en Inglaterra se ha publicado en Alemania. La necesidad de Inglaterra no se debe de juzgar con lo del *Lusitania*, sino a la declaración del im-

nistro de Negocios extranjeros, que encuentra con derecho el uso de la bandera neutral.»

Què tal? ¿Havien vist mai, en quatre o cinc tristes ratlles, tants disbarats reunits?

* * *

No ens expliquem, tractant-se d'un periòdic que cada dilluns publica una cosa que ell ne diu: «*Quebraderos de cabeza, con premios de libros*», com dimontri no va incloure el copiat telegrama en aquella secció, oferint—per exemple—al solucionador de l'enigma, el *Larousse* monumental, que és una edició que costa una pila de cents francs.

L'ignocentada, així, hauria resultat completa... i al mateix temps, barata.

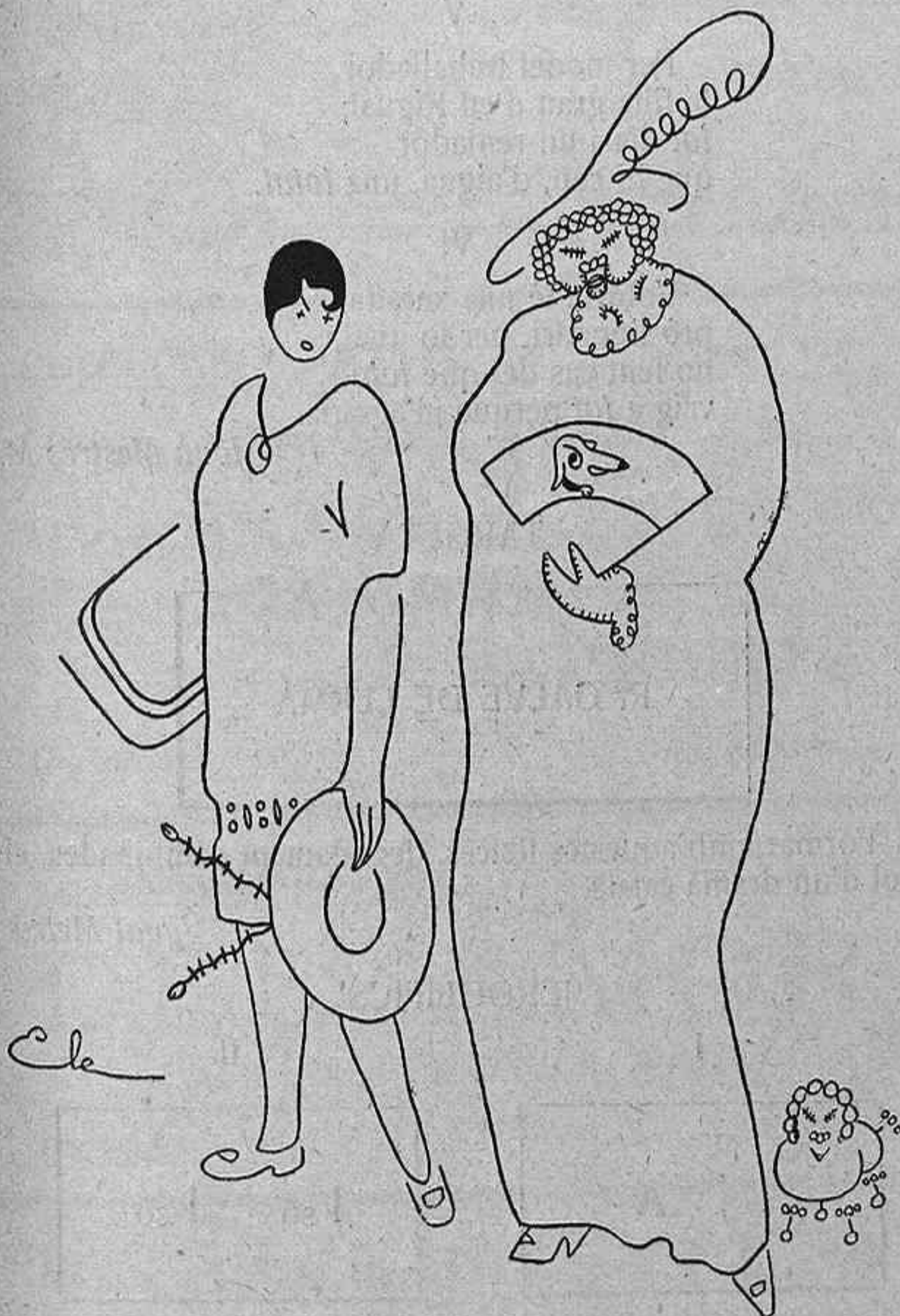
Els xaradistes de bona fè s'hi haurien trencat el cap de debò i a l'administració del diari la broma no li hauria costat ni un cèntim.

Perque ja poden vostès estar-ne segurs, per esforços de penetració que'ls endevinaires haguessin fet, ¡què havia d'haver sortit ningú que arribés a descifrar tan descomunal galimaties!...

Aquesta sí que és bonal

«Llamada por la Diputación—diu un diari—ha llegado a esta ciudad doña Ana Maccheroni, colaboradora de la doctora María Montessori, de Roma, a fin de dar a conocer la aplicación del método de esta doctora, en la primera enseñanza.»

—Nena, t'hauré de fer un vestit llarg .. Tots els homes et miren les pantorrilles.
—Si però amb un vestit llarg encara se'm veuràn menos!...

I doncs gen què varen passar el temps, a Italia, aquelles senyores mestres d'aquí que, cobrant una bona subvenció del nostre Ajuntament, van dir, temps enrera, que hi anaven a estudiar aquest sistema Montessori que ara la senyora Maccheroni ens ve a explicar.

Per aquest viatge no es necessiten alforges, ni subvencions de l'Ajuntament, ni es comprèn a què treien nas els bombos que, al séu retorn de Roma, va dedicar la premsa a unes bones senyores que, per lo que ara es veu, no varen fer altra cosa que anar-se a passejar i a gastar-se alegrement—i inútilment—els nostres quartos.

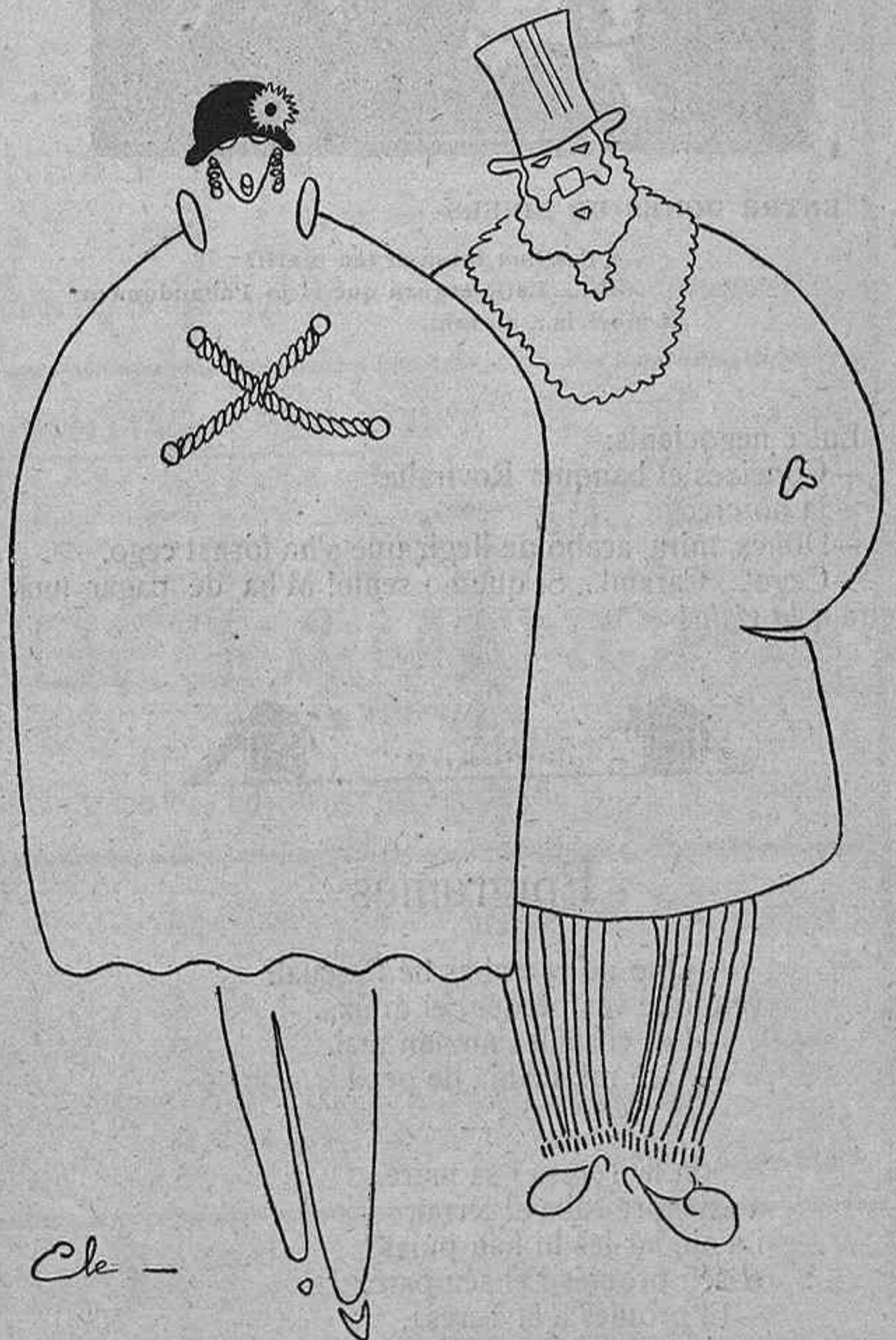
En una casa de la Rambla de Santa Mònica hi hà un primer pis, en el primer pis un balcó, i en el balcó un gran lletrero que diu:

PESCADOR - SASTRE

Diu això, textualment, aquest lletrero-jeroglífic que'ns obsessiona desde fa molt temps.

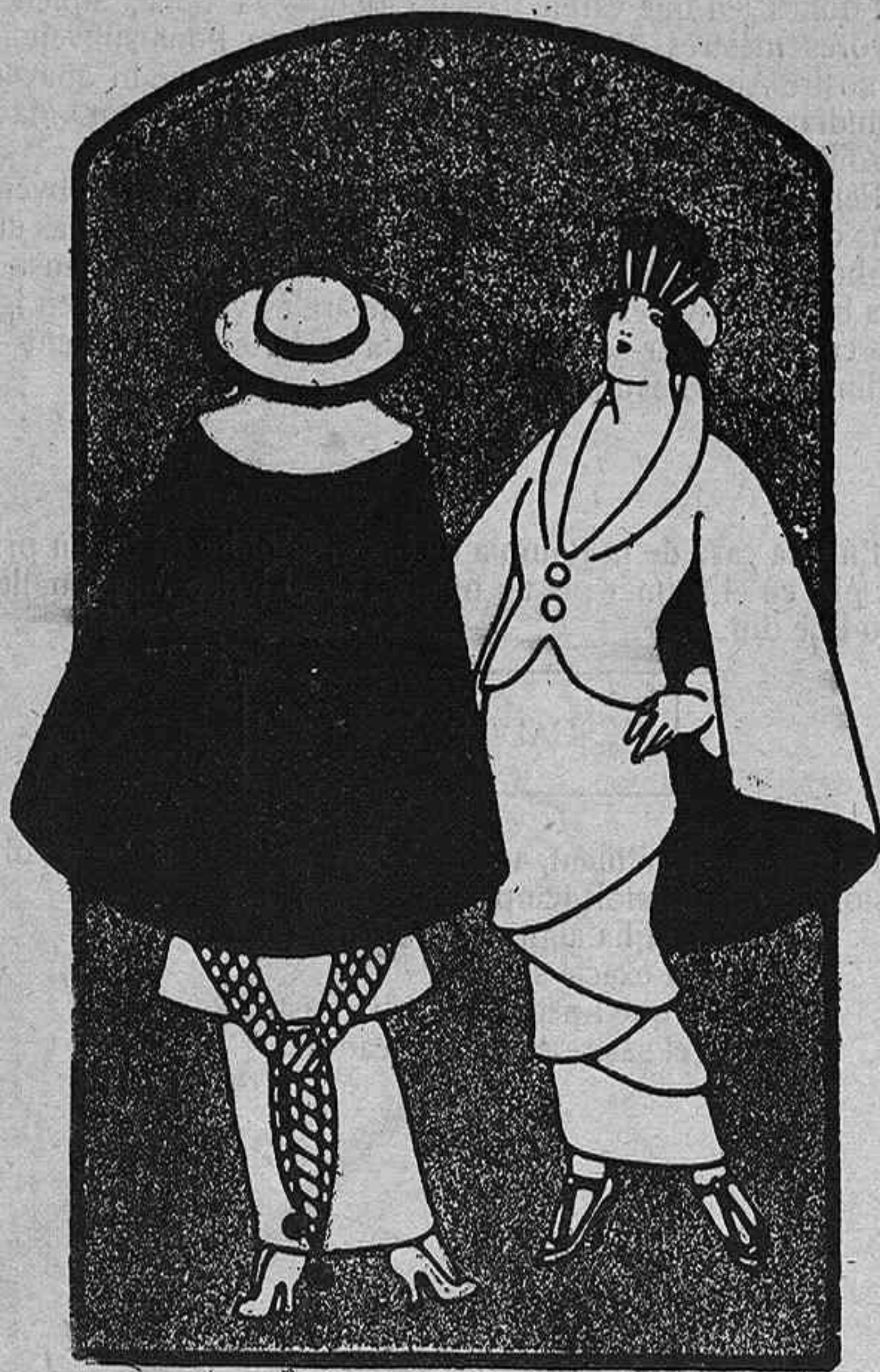
Hi hà algú capaç de donar-nos una exacta solució?

Es que'l pescadó es diu Sastre o el sastre es diu Pescador?

—Tu no més fas cas de mi quan necessites un berret nou.

—Doncs ja pots estar satisfet; perque jo en necessito molts, de berrets nous.

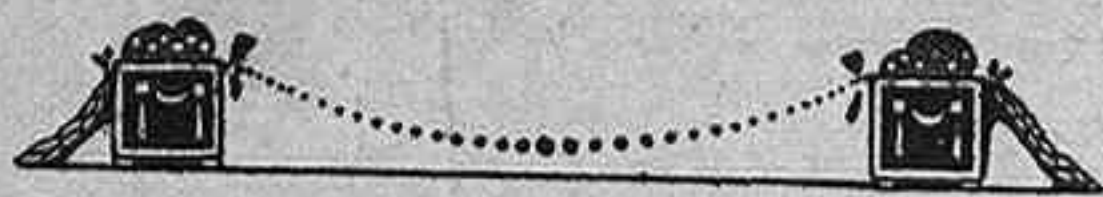

ENTRE DONES DE DINERS

—I t'estima forsa el teu marit?
 —Uii... Estic segura que si jo l'abandonava
 es moriria... de fam.

Entre negociants:

—Coneixes el banquer Roviralta?
 —Ja ho crec!
 —Doncs, mira, acabo de llegir que s'ha tornat cego.
 —Cego!... Caram!... Si que ho sento! M'ha de pagar una
 lletra a la vista!

Epigrames

—Que no et trobes bé Pascual?
 veig que vas perdent el greix...
 —Les costelles me fan mal.
 —Això rai, menja de peix!

Són la Teresa i sa mare
 a estendre roba al terrat,
 i a ajudar-les hi han pujat
 el seu promés i el seu pare.

El promés a la Teresa,
 li diu:—Au, juguem a fet...
 I ella respón fent l'ullet,
 —Espera't que hi hà roba estesa!

Eudald Sala

Soluciones als trenca-caps del número 1885

A l'anagrama primer: *Estàn-Nates*.—Al segón: *Dintre-Tindrè*.
 —A la targeta: *Mar sin orillas*.—A la conversa: *Anión*.—
 Al Jeroglific primer: *Petxina*.—Al segón: *Desconegudes*.
 —Al tercer: *Espelma*.—Al quart: *Marquesa*.—Al quint:
Rambla del mig, vint.—Al sext: *Homeopatia*.

TRENCA-CAPS

ANAGRAMES

I

Des d'un garrofer molt alt
 un niu d'aucells jo mirava,
 veient a un *tot* que's menjava
 una *total*.

E. Salas (a) Noi maco

II

Pel *Total* aniré al Mas,
 a passar les vacances...
 Aixís evito raons
 i *tot* a l'oncle Tomás.

P. Romaguera

III

A en *Tot*, si no fós tan alt
 el voldria per *total*.

Joan Rocabert

IV

Veuràs un *tot* dibuixat
 en una *tot*, que m'han dat.

V

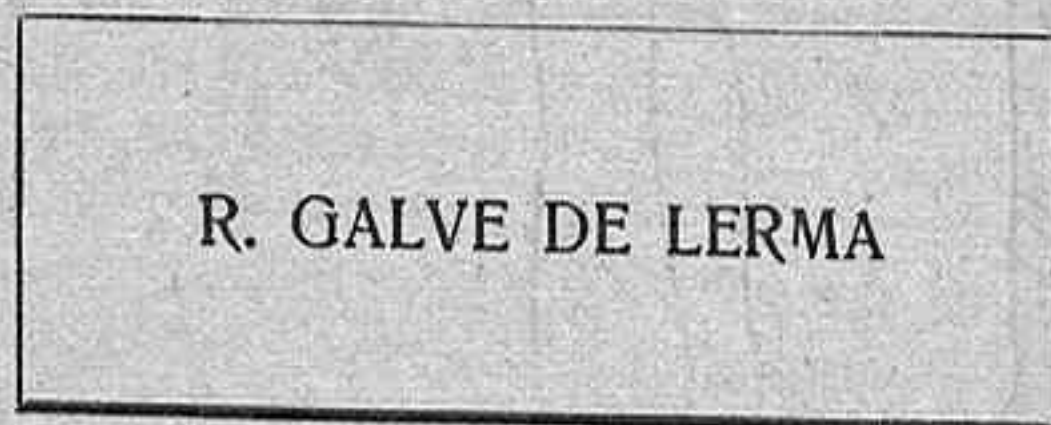
Per model treballador
 la filla gran d'en Rigual:
tot diari un rentador
 que hi cap, d'aigua, una *total*.

VI

Voldria fê una xarada,
 prò tinc tart, per lo qual,
 no fent cas del que *total*,
 vaig a *tot* perque m'agrada.

Joan Mestres M.

TARGETA

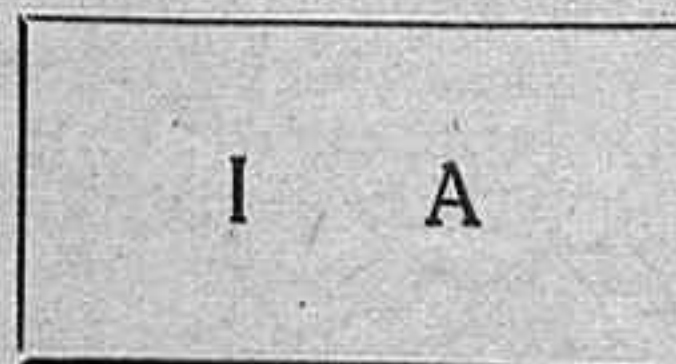

Formar amb aquestes lletres, degudament combinades, el
 títol d'un drama català.

Igual-Metro.

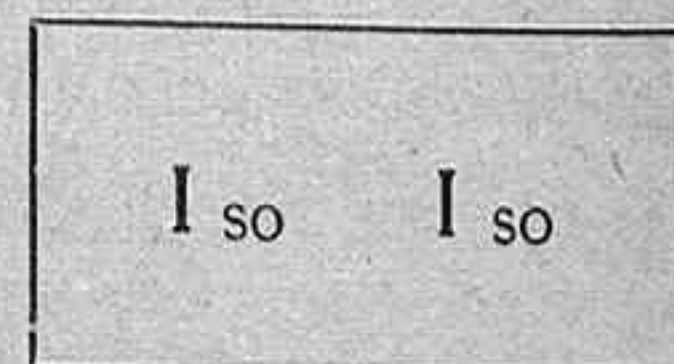
JEROGLÍFICS

I

Joan Rocabert

II

Joan Rocabert

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

Les cent millors poesíes

DE LA
LLENGUA CATALANA

Triades per
E. MOLINÉ I BRASÉS

Un tomo

UNA peseta

Las cien mejores poesías

DE LA
LENGUA CASTELLANA

Escogidas por
M. MENÉNDEZ Y PELAYO

Un tomo

UNA peseta

OBRA NUEVA

EL EVANGELIO DEL BUDDHA

por PABLO CARUS. — Refundido según los documentos más antiguos
Traducción directa del inglés, por RAFAEL URBANO

Un tomo

Pesetas 3'50

JARDINS D'ESPANYA

REPRODUCCIONS DELS MÉS NOTABLES QUADROS
d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Album-carpeta contenint 42 reproduccions
amb text dels més notables escriptors catalans i castellans

20 pessetes

COLECCIÓN DIAMANTE

Tomo 120

GABRIEL MIRÓ

LOS AMIGOS
LOS AMANTES
Y LA MUERTE

Un tomo

0'50 pesetas

SANTIAGO RUSIÑOL

EL CATALÀ
DE "LA MANCHA"
NOVELA

Un tomo 8.º, imprès en paper de fil

4 pessetes

Próximamente aparecerá

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA PRIVADA :: SUS DEBERES :: SUS PLACERES LEGÍTIMOS

Un tomo

UNA peseta

Sortirà aviat: **GLOSARI**, per XARAU

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

L'ULTIM MASCAROT

—Si un cop l'est el Carnestoltes
no's permet fé el carrinçló,
no sé perque no'ns retiren
de la circulació.